

Kettânî, *Fihrisü'l-fehâris*, II, 993-994; Kettânî, *er-Risâletü'l-müstetrafe* (Özbek), s. 313; a.m.f., *Selvetü'l-enfâs* (nşr. Abdullah Kâmil el-Kettânî v.dğr.), Dârülbeyzâ 1425/2004, II, 159-160; Mustafa Kara, "İbn Abbâd er-Rundî", *DİA*, XIX, 267.

HAYATİ YILMAZ

SERSEM ALİ BABA TEKKESİ

(bk. HARÂBÂTÎ BABA TEKKESİ).

SERTOĞLU, Midhat

(ö. 1995)

Devlet arşivleri genel müdürü,
tarihçi ve gazeteci.

1329 r. (1913-14) yılında İstanbul'da doğdu. Babası tüccar ve kitapçı Selâmi Bey, annesi Sıdika Hanım'dır. Ailesi 1907'de Saraybosna'dan göç ederek önce Kozan'a, daha sonra İstanbul'a yerleşti. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Lise öğrencisi iken 1933'te gazeteciliğe başlayarak *Hergün*, *Haber* ve *Vatan* gazetelerinde çalıştı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydoldu. Aynı zamanda Arap-Fars filolojisi, felsefe tarihi, pedagoji ve daktik okuyarak 1941'de mezun oldu. Kısa süre Gedikpaşa Ortaokulu'nda Türkçe ve Taksim Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. Devlet Arşivleri Umum Müdürlüğü'nde aday memur olarak göreve başladı. 1941-1944 yılları arasındaki askerlik hizmetinin ardından eski görevine döndü. 13 Şubat 1945'te asaleten tayini yapıldı. 22 Mayıs 1947'de arşiv şefi, 20 Aralık 1954'te arşiv uzmanı, 16 Aralık 1955'te umum müdür muavini-telhis işleri müdürü, 1958'de umum müdür vekili ve nihayet 18 Nisan 1960'ta arşiv umum müdürü oldu. Kendi isteğiyle 15 Ağustos 1973'te emekli oluncaya kadar bu görevinde kaldı. 1961-1971 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sonçağ Tarihi ile Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi kürsülerinde ders verdi.

Sütlüce Hasîrîzâde Sa'dî Tekkesi'nin son şeyhi Mehmed Elif Efendi'nin torunu ve Şeyh Yûsuf Zâhir Efendi'nin kızı Beşîre Hanımefendi ile evliliğinden Afife adında bir kızı olan Midhat Sertoğlu aynı zamanda çeşitli gazete ve dergilerde yazı yazdı. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nden emekli olduktan sonra *Hayat* dergisinde çalışmaya başladı ve *Hayat Tarih* dergisinin yayın sorumlusu oldu. 1978'de *Hürriyet* gazetesine girdikten sonra bu gaze-

tenin çıkardığı *Yıllar Boyu Tarih* dergisinin yayın danışmanlığını yaptı. 1985'te buradan ayrılarak bir süre Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde danışmanlık görevinde bulundu. Bu görevinden ayrılınca bütün vaktini yazı çalışmalarına ayırdı. 29 Mart 1995'te öldü ve Çamlıca Mezarlığı'nda toprağa verildi. Arapça, Farsça, Fransızca ve Sırpça bilen Midhat Sertoğlu son derece kibar ve kültürlü bir kişiydi. Talebeleri ve genç arşiv elemanlarıyla yakından ilgilenir, onların iyi birer araştırmacı olmaları için gayret gösterirdi.

Eserleri. *Atatürk Hayatı ve Şahsiyeti* (İstanbul 1953), *Muhteva Bakımından Başvekâlet Arşivi* (Ankara 1955), *Resimli Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi* (İstanbul 1958), *Mufassal Osmanlı Tarihi* (V ve VI. ciltler, İstanbul 1962-1963), *Atatürk ve İslâmiyet* (İstanbul 1968), *Resimli Büyük İstanbul Ansiklopedisi* (İstanbul 1968), *Peygamberler Tarihi* (İstanbul 1969), *Türkiye'nin Problemleri* (Ankara 1969), *Evlîyalar Tarihi* (İstanbul 1970), *Osmanlı Sarayında Entrikalar Ansiklopedisi* (İstanbul 1970), *Türk Zaferleri Ansiklopedisi* (İstanbul 1972), *Osmanlı Padişahları* (İstanbul 1973), *Tanzimat Devrimi* (İstanbul 1973), *Leylâ ile Mecnûn* (İstanbul 1974; Fuzûlî'nin eserinin yeniden yorumudur), *Osmanlı Türklerinde Tuğra, Başlangıcı ve Gelişmesi* (İstanbul 1975), *Osmanlı Sarayı'nda Bir Gün* (İstanbul 1976), *Fatih ve İstanbul'un Fethi* (*Fethi ve Fâti*h adıyla, İstanbul 1986), *Osmanlı Kıyafetleri* (Fenerci Mehmed Albümü, İstanbul 1986), *Osmanlı Tarih Lügati* (İstanbul 1986), *Dördüncü Murad* (Ankara 1987), *İstanbul Sohbetleri* (İstanbul 1992), *Paşalar Şehri İstanbul* (İstanbul 1993), *Tarihten Sohbetler* (Ankara 1994). Ayrıca Hüseyin Tûğî'nin *Musibetnâme* (*Tûğî Tarihi*) adlı eserini *İbret-nümâ* adıyla neşretmiştir (*TTK Belleten*, XI/43 [1947], s. 489-514). Midhat Sertoğ-

lu'nun 3000'e yakın makalesi çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmış, on beş tarihî romanı *Son Posta*, *Son Telgraf*, *Tercüman* ve *Akşam* gazetelerinde tefrika edilmiş, şiirleri de basılmıştır (*Şiirler*, İstanbul 1994).

BİBLİYOGRAFYA :

Midhat Sertoğlu özlük dosyası, İstanbul Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; İhsan Işık, *Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, Ankara 2006, VIII, 3170; "Sertoğlu (Mithat)", *ML*, XI, 212; "Sertoğlu (Mithat)", *Büyük Larousse*, İstanbul 1986, XVII, 10381.

CEVDET KÜÇÜK

SERÜCÎ

(السروجي)

Ebû'l-Abbâs Şemsüddin Ahmed b. İbrâhîm b. Abdilganî el-Harrânî es-Serücî (ö. 710/1310)

Hanefî fakihî.

637'de (1239) Harran civarında Serûc'a bağlı Besûne beldesinde dünyaya geldi. Doğum tarihi 639 olarak da kaydedilmektedir. Kahire'de öğrenim gördü. Hılâtî, Ebû'r-Rebî Sadreddin Süleyman b. Vüheyb el-Ezraî, Şerefeddin İbn Dihye gibi âlimlerden ders aldı. Önceleri Hanbelî fıkhi okurken daha sonra Hanefî mezhebine geçerek bu mezhebin fikhını öğrenmeye başladı ve *el-Hidâye*'yi ezberledi. Fıkıh ve özellikle hilâf ilmi yanında hadis, kıraat, kelâm, Arap dili ve edebiyatı alanındaki bilgisiyyle tanındı. 691 (1292) yılında Kahire'de Hanefî kâdîkudâtılığına tayin edildi ve Memlûk sultanları el-Melikü'l-Eşref Hafîl b. Kalavun, el-Melikü'n-Nâsır Muhammed b. Kalavun ve el-Melikü'l-Âdil Ketboğa zamanlarında bu görevi sürdürdü. el-Melikü'l-Mansûr Lâçin hükümdar olunca 696'da (1297) görevinden alındıysa da iki yıl sonra Muhammed b. Kalavun'un ikinci defa yönetimi ele geçmesiyle aynı göreve döndü. II. Baybars döneminde bu görevde kalan Serûcî, Muhammed b. Kalavun'un üçüncü saltanatında azledildi (709/1310). Kadılığı sırasında cesareti, hediye kabul etmemesi, kararlarında makam ve mevkiye önem vermemesiyle tanındı. İbn Tolun Camii ile Nâsiriyye, Sâlihiyye, Süyûfiyye ve Ezkeşiyâ medreselerinde ders verdi. Birçok ülkeden talebeler geliyor ve kendisine fetva soruluyordu. Alâeddin İbn Bababan, Tâceddin İbn Mektûm el-Kaysî, İbn Abdülhak el-Vâsırfî, Fahreddin Osman b. İbrâhîm et-Türkmânî ile oğulları Alâeddin

Midhat
Sertoğlu